

[Ole Espersen]

Vi har den opfattelse i de to partier – tilsyneladende i modstrid med regeringen – at der er nogen, der må have ansvaret, retligt såvel som politisk. Og vi har nu taget til efterretning, for nu at bruge dette udtryk, indtil videre, at statsministeren har påtaget sig dette ansvar.

Noget andet, der er meget afgørende i denne sag, er, at forskellige medlemmer af oppositionen jo gentagne gange er blevet beskyldt for at have en medviden og dermed et medansvar. Jeg synes, at de, der i den forbindelse klandres, har et rimeligt krav på at få fastslået, om disse anklager er berettigede. Og det taler også i høj grad for vedtagelsen af vort beslutningsforslag.

Sagen er i øvrigt præget ved et vigtigt opløftende moment: Langt de fleste deltagere i debatten efter ombudsmandens redegørelse har været enige om, at beskyttelse af retsstaten forudsætter en grundig placering af ansvaret og en forudsat grundig undersøgelse af mulighederne herfor.

Det er blevet udtrykt meget markant af rektor Else Marie Bukdahl i Weekendavisen Berlingske Aftenavis for den 20. april. Hun skrev:

»Hvis ikke regering og Folketing selv iværksætter en grundig undersøgelse af »tamilsagen« og foretager en entydig placering af ansvaret, kan det skabe utryghed i befolkningen, sløve retsbevidstheden og intensivere de mytedannelser, angreb og racistiske debatindlæg, der i den sidste tid har fyldt avisernes spalter.«

Det var meget kloge ord.

Jeg vil gerne spørge, om denne regerings eftermæle skal være, at den handlede i strid med loven. Den kunne ikke benægte det. Den hævdede imidlertid, at der ikke var nogen grund til at gøre noget ansvar gældende. Den var derved villig til at mindske eller undergrave respekten for institutionen Folketingets Ombudsmand og Folketingets ombudsmands integritet for at kunne opretholde dette standpunkt og derved være villig til at undergrave en meget vigtig del af vort demokrati – en institution, der i sit virke har formået at skabe bemærkelsesværdige resultater, når det drejer sig om at styrke det enkelte menneskes retsstilling og forhindre overgreb og bureaukratiisme. Ønsker man virkelig at undergrave den institution?

Lad mig afslutningsvis sige, at hvis forhandlingerne i Retsudvalget virkelig ender med, at intet flertal ønsker en undersøgelse foretaget, vil de, der i eftertiden læser ombudsmandens

redegørelse og det, der er sagt her, få det indtryk – det er man nødt til at få, når man holder sig til det, vi har – at den reelt ansvarlige var den tidligere justitsminister. Men jeg synes, det ville være urimeligt, hvis sagen skulle ende med det. Efter det, der er sagt i dag og tidligere, synes jeg ikke, at dette ville være en fornuftig udgang i forhold til den tidligere justitsminister. Det ville ikke være nogen retfærdig udgang, og jeg forstår ikke, at der er nogen, der synes, at en sådan udgang kan være tilfredsstillende.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Således som denne debat er forløbet, har mange af os jo i timerne løb adskillige gange haft lejlighed til at diskutere enkelte aspekter med hinanden, og det har nok også været meget godt. Derfor kan jeg her i anden omgang nøjes med nogle få momenter, og jeg tænker især på den tale, hr. Ole Espersen just har holdt som ordfører for forslagsstillerne.

Hr. Ole Espersen når til den konklusion, at den reelt ansvarlige for den forvaltning, som har fundet sted, er den daværende justitsminister. Det er jeg meget enig i, og det vil den tidligere justitsminister sikkert også være enig i. Sådan er det jo nu engang: Man har ansvaret, når man er minister. Man har også ansvaret, når man er medlem af en regering i øvrigt.

Vi har tidligere på dagen haft lejlighed til at diskutere den ejendommelige episode, som forelå fra december 1981 og frem vedrørende det hundredtal af polske flygtninge, som søgte asyl i Danmark, og hvor den daværende regering syltede asylansøgningerne, som slet ikke blev behandlet. Det blev de først, da vi fik en ny justitsminister, nemlig hr. Ninn-Hansen, i efteråret.

I den sammenhæng kan man diskutere, hvem der bar ansvaret. Det gjorde selvfølgelig den daværende justitsminister.

Nu havde vi en anden lovgivning på det pågældende tidspunkt, men FN's menneskeret-tigheds erklæring og den europæiske menneskeret-tigheds erklæring var jo gældende, og der er da ingen som helst tvivl om, at det er i strid med disse konventioner, at man i et helt år undlod at færdigbehandle politiske asylansøgninger. Jeg er også sikker på, at den daværende justitsminister ikke et øjeblik vil bestride, at han var hovedansvarlig for det.